

UDC (УДК) 336.221.26
JEL Classification: H71, H72

Сорока Ростислав Степанович,

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів та обліку
Львівського державного університету внутрішніх справ
e-mail: rost.soroka@gmail.com
ORCID ID: 0000-0001-5630-8846

МІСЦЕ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ У ФОРМУВАННІ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Анотація. Визначено головні проблеми формування доходів місцевих бюджетів України за рахунок податку на доходи фізичних осіб у контексті бюджетної децентралізації. Досліджено динаміку бюджетних показників функціонування місцевих бюджетів України та податку на доходи фізичних осіб за 2013–2017 рр. Встановлено, що бюджетно-податкова реформа, яка змінила порядок розподілу податку на доходи фізичних осіб між рівнями бюджетної системи, не сприяє бюджетній децентралізації в Україні.

Зазначено, що із метою посилення фіскальної ефективності податку на доходи фізичних осіб як джерела формування доходів місцевих бюджетів необхідно змінити механізм його розподілу, що дасть змогу забезпечити реальну фінансову самостійність бюджетів місцевого самоврядування.

Ключові поняття: податок на доходи фізичних осіб, місцеві бюджети, податкові доходи, динаміка, бюджетна децентралізація.

Soroka Rostyslav,

PhD, Assistant professor of Finances and Accounting
Lviv State University of Internal Affairs
e-mail: rost.soroka@gmail.com
ORCID ID: 0000-0001-5630-8846

PLACE OF PERSONAL INCOME TAX IN FORMATION OF REVENUES LOCAL BUDGET

Abstract. In the context of fiscal decentralization, the issue of forming the revenue part of the local budgets of Ukraine, especially due to tax revenues in general and personal income tax in particular, are gaining particular attention.

The purpose of the article is to analyze the trends of the formation of revenues of local budgets of Ukraine at the expense of the tax on personal incomes and to consider the question of the fairness of its distribution among the links of the budget system.

In the process of research, the following methods of economic research were used: monographic (study of scientific works on the problems of the formation of local budgets); abstract-logical (the formation of theoretical generalizations and conclusions); analysis and synthesis (assessment of trends in the functioning of local budgets of Ukraine and determination of the fiscal role of the personal income tax).

The basic problems of forming of incomes local budgets of Ukraine at the expense of the personal income tax in the context of budget decentralization are determined.

The dynamics of budget indicators of functioning of local budgets of Ukraine and personal income tax for 2013–2017 is investigated.

The tax on individuals' incomes by fiscal value is the main budget-forming tax in forming the revenue part of local budgets, which is evidenced by its decisive role in the formation of financial resources of local budgets. However, fiscal reform has changed the order of splitting the tax on personal incomes between levels and levels of the budget system, which, according to the results of the analysis, does not contribute to fiscal decentralization in Ukraine.

In order to increase the fiscal efficiency of the personal income tax as a source of the formation of local budget revenues, it is necessary to change the mechanism of its distribution, which will ensure the real financial autonomy of the budgets of local self-government.

To strengthen the financial autonomy of local self-government budgets as the main foundation in the structure of local budgets, it is expedient to include the personal income tax fully in the revenue part of the

budgets of territorial communities, which will allow to efficiently finance expense powers and reduce their dependence on intergovernmental transfers.

Key concepts: personal income tax, local budgets, tax revenues, dynamics, budget decentralization.

DOI 10.32518/2617-4162-2019-1-130-135

Вступ

Реалії соціально-економічного розвитку українського суспільства, коли спостерігається посилення євроінтеграційних процесів, зумовлюють посилення необхідності реформування місцевих бюджетів із метою підвищення рівня їх фінансової самодостатності. Одним із визначальних принципів формування бюджетної системи загалом та місцевих бюджетів зокрема є принцип самостійності, який передбачає наявність достатнього обсягу фінансових ресурсів у органів державної влади та місцевого самоврядування, необхідних для ефективного виконання покладених на них завдань. Тому особливої уваги набувають питання формування доходної частини місцевих бюджетів України, насамперед за рахунок податкових надходжень, що й обумовлює актуальність теми дослідження.

Проблемам формування та використання місцевих бюджетів у вітчизняній фінансовій науці присвячені праці багатьох учених-економістів: С. Буковинського, О. Василика, В. Дем'янишина, М. Карліна, О. Кириленко, В. Кравченка, К. Павлюк, І. Луніної, Ю. Пасічника, В. Федосова, І. Чугунова, С. Юрія та ін. Однак, незважаючи на велику кількість досліджень, практичні питання формування доходів місцевих бюджетів в умовах бюджетної децентралізації в Україні є актуальними, недостатньо вивченими та потребують проведення подальших досліджень.

Метою статті є аналіз тенденцій формування доходів місцевих бюджетів України за рахунок податку на доходи фізичних осіб і розгляд питання щодо справедливості його розподілу між ланками бюджетної системи.

1. Механізм функціонування та розподілу податку на доходи фізичних осіб

Нині формування доходів місцевих бюджетів України забезпечується переважно завдяки податковим надходженням, з-поміж яких чільне місце посідає податок на доходи фізичних осіб.

Індивідуальне прибуткове оподаткування громадян в Україні здійснюється у формі податку на доходи фізичних осіб, сплата якого регулюється IV Розділом Податкового кодексу України [1].

Податок на доходи фізичних осіб – прямий податок, яким оподатковуються доходи

фізичної особи. Його європейським аналогом є Personal Income Tax [2].

Податок на доходи фізичних осіб сплачують зі своїх доходів фізичні особи за ставкою 18%, окрім спадщини, доходів від продажу рухомого та нерухомого майна, які оподатковуються за нижчими ставками. Розрахувати, утримати й сплатити цей податок із виплачених доходів повинен роботодавець, який виконує роль податкового агента.

Варто зазначити, що в межах бюджетної децентралізації з метою підвищення рівня фінансової автономії місцевих бюджетів України наприкінці грудня 2014 р. відбулися зміни шляхом коригування норм Бюджетного і Податкового кодексів України [3–4], внаслідок яких частину податку на доходи фізичних осіб вилучено до доходів Державного бюджету України. У результаті цих змін розподіл надходжень від податку на доходи фізичних осіб між ланками бюджетної системи відбувається за новими правилами:

- 60% податку зараховують до загального фонду бюджетів міст обласного (республіканського) значення, районних бюджетів чи бюджетів об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом і перспективним планом формування територій громад;
- 15% потрапляють у дохід загального фонду обласних бюджетів;
- 40% направляють до бюджету Києва;
- 25% скеровують до державного бюджету, а з податку на доходи фізичних осіб, що сплачується (перераховується) на території міста Києва – 60%. Також до державного бюджету зараховуються надходження від податку на доходи фізичних осіб з пасивних доходів (проценти за депозитами) та військовий збір [5–6].

2. Тенденції формування місцевих бюджетів

Незважаючи на вказані бюджетно-податкові новації, основний акцент аналізу зосередимо саме на доходах місцевих бюджетів, адже головна частка податку на доходи фізичних осіб зараховується саме до них, що дасть змогу визначити його фіскальне значення у формуванні централізованих фінансових ресурсів держави на локальному рівні (див. табл. 1).

Таблиця 1

**Динаміка узагальнених бюджетних показників
функціонування місцевих бюджетів України за 2013–2017 рр.**

Показники	Роки					2017 р. у % до	
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2016
1. Доходи місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів), млрд грн	105,2	101,1	120,5	170,8	229,5	218,16	134,37
2. Доходи зведеного бюджету України, млрд грн	442,8	456,1	652	782,9	1017	229,67	129,90
3. ВВП, млрд грн	1465,2	1586,9	1988,5	2383,2	2982,9	203,58	125,16
4. Частка перерозподілу ВВП через місцеві бюджети, %	7,18	6,37	6,06	7,17	7,69	107,16	107,31
5. Частка місцевих бюджетів у доходах зведеного бюджету, %	23,76	22,17	18,48	21,82	22,57	94,98	103,42

Розраховано та складено автором на основі [7–10].

Аналіз узагальнених бюджетних показників функціонування бюджетної системи України протягом 2013–2017 рр. свідчить про суперечливі тенденції у розвитку визначальної її складової – місцевих бюджетів, зважаючи на проголошений напрям до бюджетної децентралізації та створення фінансово спроможних об'єднаних територіальних громад.

Так, з одного боку, сукупний обсяг власних доходів місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) протягом 2013–2017 рр. збільшився на 124,3 млрд грн, або більше ніж у два рази (218,16%) і становив 2017 р. 229,5 млрд грн, що є позитивним явищем.

Однак, з іншого – частка доходів місцевих бюджетів у доходах зведеного бюджету України за результатами 2017 р. становила лише 22,57% проти 23,76% у 2013 р. Проведені розрахунки свідчать, що, незважаючи на проведення бюджетно-податкової реформи 2015 р., якою ніби розширено склад доходів місцевих бюджетів, у напрямі бюджетної децентралізації місцевих органів влади, про порівняно суттєве зниження частки місцевих бюджетів у доходах консолідованого бюджету 2015 р. на 3,69 в.п. до 18,48% та ріст їх частки у 2016–2017 рр. на 4,09 в.п. до 22,57%, що менше показника 2013 р., який становив 23,76%.

Частка перерозподілу ВВП через місцеві бюджети протягом 2013–2017 рр. зросла на 0,51 в.п. унаслідок випереджаючого зростання обсягу доходів місцевих бюджетів (218,16%) над ростом обсягів ВВП (203,58%) і становила 2017 р. 7,69%.

Тобто динаміка узагальнених бюджетних показників функціонування місцевих бюджетів

України за 2013–2017 рр. свідчить про відсутність ефекту від бюджетної реформи в сфері місцевих бюджетів, якою передбачалося скорочення їх кількості шляхом створення бюджетів об'єднаних територіальних громад і забезпечення реальної фінансової автономії органів місцевого самоврядування.

3. Фіскальна роль податку на доходи фізичних осіб

Проведений подальший аналіз доходів місцевих бюджетів України виявив, що в їх складі провідне місце посідає податок на доходи фізичних осіб (див. табл. 2).

Динаміка адміністрування сукупного обсягу податку на доходи фізичних осіб протягом 2013–2017 рр. є позитивною, адже його обсяг у номінальних показниках збільшився на 113,5 млрд грн, або на 257,2% і становив за підсумками 2017 р. 185,7 млрд грн, що свідчить про визначальну його фіскальну роль у формуванні централізованих фінансових ресурсів. Варто зазначити, що суттєве збільшення надходжень податку на доходи фізичних осіб відбулося 2017 р. Так, якщо протягом 2014–2016 рр. обсяг його надходжень зростав у середньому на 31 млрд грн в рік, що зазвичай було обумовлено рівнем інфляції, то 2017 р. розмір приросту становив 46,9 млрд грн, що зумовлено насамперед суттєвим збільшенням у два рази з 1 січня 2017 р. мінімальної заробітної плати до 3200 грн, тобто розширенням бази оподаткування.

Аналогічні тенденції до збільшення спостерігалися і щодо обсягу надходжень податку на доходи фізичних осіб, зарахованого до місцевих бюджетів протягом 2013–2017 рр., на

Таблиця 2

Динаміка податку на доходи фізичних осіб, зарахованого до відповідних рівнів бюджетної системи та його частка у доходах місцевих бюджетів України за 2013–2017 рр.

Показники	Роки					2017 р. у % до	
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2016
1. Податок на доходи фізичних осіб, усього, млрд грн, зокрема:	72,2	75,2	100	138,8	185,7	257,20	133,79
1.1. Податок на доходи фізичних осіб, зарахований до державного бюджету, млрд грн	7,6	12,6	45,1	59,8	75	986,84	125,42
1.2. Податок на доходи фізичних осіб, зарахований до місцевих бюджетів, млрд грн	64,6	62,6	54,9	79	110,7	171,36	140,13
2. Доходи місцевих бюджетів, млрд грн	105,2	101,1	120,5	170,8	229,5	218,16	134,37
3. Частка податку на доходи фізичних осіб у доходах місцевих бюджетів, %	61,41	61,92	45,56	46,25	48,24	78,55	104,29

Розраховано та складено автором на основі [7].

46,1 млрд грн, або на 71,36%. Водночас простежувалася тенденція до зменшення частки податку на доходи фізичних осіб, зарахованого до місцевих бюджетів України, із 61,92% 2014 р. (останній дореформений рік у бюджетно-податковій сфері) до 48,24% 2017 р. Тобто після запровадження бюджетно-податкових новацій 2015 р., що передбачали насамперед вилучення частини надходжень у розмірі 25% від податку на доходи фізичних осіб до складу доходів державного бюджету, частка цього основного бюджетоутворювального джерела місцевих бюджетів зменшилась, незважаючи на суттєве збільшення мінімальної та номінальної зарплат, на 13,68 в.п. і становила 2017 р. лише 48,24%.

Незважаючи на вказані бюджетно-податкові новації, податок на доходи фізичних осіб продовжує зберігати позицію найвагомішого за обсягом і часткою джерела податкових доходів та дохідної частини місцевих бюджетів загалом (табл. 3).

Водночас, незважаючи на суттєве збільшення обсягу надходжень податку на доходи фізичних осіб, зарахованого до місцевих бюджетів протягом досліджуваного періоду, на 171,36%, його частка в структурі податкових надходжень місцевих бюджетів зменшилася на 15,76 в.п. і становила 2017 р. лише 55,07%.

Частка надходжень податку на доходи фізичних осіб, зарахованого до місцевих бюджетів у ВВП протягом 2013–2017 рр., зменшилася на 0,7 в.п. унаслідок випереджаючого росту обсягу ВВП (203,58%) над ростом надходжень цього виду податків (171,36%) і становила 2017 р. 3,71%.

Попри зниження частки податку на доходи фізичних осіб, зарахованого до місцевих бюджетів протягом 2013–2017 рр., на 13,17 в.п., фіскальна роль цього виду податкових доходів є очевидною, адже 2017 р. 48,24% сукупних надходжень місцевих бюджетів

Таблиця 3

Частка податку на доходи фізичних осіб у податкових доходах місцевих бюджетів України та ВВП за 2013–2017 рр.

Показники	Роки					2017 р. у % до	
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2016
1. Податок на доходи фізичних осіб, зарахований до місцевих бюджетів, млрд грн	64,6	62,6	54,9	79	110,7	171,36	140,13
2. Податкові доходи місцевих бюджетів, млрд грн	91,2	87,3	98,2	146,9	201	220,39	136,83
3. ВВП, млрд грн	1465,2	1586,9	1988,5	2383,2	2982,9	203,58	125,16
4. Частка податку на доходи фізичних осіб, %:							
4.1. У податкових доходах місцевих бюджетів	70,83	71,71	55,91	53,78	55,07	77,76	102,41
4.2. У ВВП	4,41	3,94	2,76	3,31	3,71	84,17	111,95

Розраховано та складено автором на основі [7–10].

сформовано за рахунок цього інструменту фіску, тобто він продовжує зберігати позицію найвагомішого джерела формування дохідної частини місцевих бюджетів навіть після проведення бюджетно-податкової реформи.

4. Напрями підвищення фіскальної ролі податку на доходи фізичних осіб як джерела доходів місцевих бюджетів України

Вважаємо, що для зміцнення фінансової автономії місцевих бюджетів, що є важливим напрямом державної політики на сучасному етапі, необхідно дещо відкоригувати механізм зарахування та розподілу податку на доходи фізичних осіб між рівнями бюджетної системи. Для підвищення фіскальної ролі податку на доходи фізичних осіб як визначального джерела формування фінансових ресурсів на місцевому рівні необхідно:

- шляхом внесення змін до Податкового кодексу України включити цей вид податкових платежів до місцевих податків і зборів;

- в умовах задекларованої бюджетної децентралізації порядок розподілу податку на доходи фізичних осіб в Україні є дещо неогрунтованим і потребує коригування. Вважаємо за доцільне відновити діючий до 1 січня 2015 р. порядок розподілу надходжень від податку на доходи фізичних осіб – до державного бюджету зараховувати військовий збір і надходження від оподаткування пасивних доходів (проценти за банківськими депозитами), а всі решта надходження від податку на доходи фізичних осіб зараховувати до доходів місцевих бюджетів;

- для зміцнення фінансової автономії бюджетів місцевого самоврядування як основної підвалини в структурі місцевих бюджетів доцільно податок на доходи фізичних осіб у повному обсязі зараховувати в дохідну частину бюджетів територіальних громад, що дасть змогу оперативно фінансувати видаткові повноваження та скоротити їх залежність від міжбюджетних трансфертів;

- особливу увагу варто приділити бюджетам територіальних громад, які ще не створили об'єднані територіальні громади. Безперечно, таке об'єднання громад за логікою має не лише більше повноважень, а й набагато більшу дохідну базу, ніж, наприклад, сільський бюджет. Адже нині сільські бюджети позбавлені основного бюджетоутворювального джерела – податку на доходи фізичних осіб, – який зараховується до районного бюджету і лише після об'єднання територіальних громад 60% податку на доходи від роботодавців, зареєстрованих на об'єднаній території відповідних сіл, селищ, міст, зараховуватиметься до бюджетів об'єднаних територіальних громад на фінансування власних повно-

важень. Оскільки процес створення об'єднаних територіальних громад в Україні відбувається надто повільно, вважаємо за доцільне нині обсяги податку на доходи фізичних осіб, нарахованих громадянам, які проживають на території громади, зараховувати до відповідного бюджету місцевого самоврядування;

- забезпечити сплату цього податку не за місцем роботи платника податку (походження доходу), а за місцем його проживання, адже споживання переважної частини суспільних послуг, які фінансуються з місцевих бюджетів, відбувається саме за місцем проживання платника податку, а не за місцем його працевлаштування;

- надати можливість місцевим радам встановлювати місцеві надбавки до податку на доходи фізичних осіб у розмірі 1–3% від бази оподаткування, адже така практика застосовується, зокрема, у Польщі [11, с. 157]. Хоча й це буде певною мірою політичне рішення, але для фінансово неспроможних регіонів це дасть змогу збільшити обсяг їх доходів і повинно безальтернативно сприйматися громадянами за умови зростання якості отримуваних суспільних благ.

Висновки

Податок на доходи фізичних осіб належить до загальнодержавних прямих податків і за фіскальним значенням є основним бюджетоутворювальним податком у формуванні дохідної частини місцевих бюджетів, що свідчить про його визначальну роль у формуванні фінансових ресурсів місцевих бюджетів. Однак бюджетно-податкова реформа, впроваджена з 1 січня 2015 р., змінила порядок розподілу податку на доходи фізичних осіб між рівнями і ланками бюджетної системи, що, як свідчать результати аналізу, не сприяє бюджетній децентралізації в Україні.

Незважаючи на бюджетно-податкові новачки 2015 р., коли четверта частина податку на доходи фізичних осіб почала вилучатись до державного бюджету, що об'єктивно зумовило зниження його надходжень до місцевих бюджетів, він залишається найбільш зростаючим податком з усіх тих, що наповнюють локальні бюджети. Податок на доходи фізичних осіб нині в Україні формує майже половину власних доходів місцевих бюджетів, тобто доходів без урахування міжбюджетних трансфертів. Невід'ємним завданням на найближчу перспективу є посилення фіскальної ефективності податку на доходи фізичних осіб як джерела формування доходів місцевих бюджетів і у напрямі подальшої детінізації фонду оплати праці, яка відбулася неповністю через перехід до пропорційної шкали оподаткування, і шля-

хом зміни механізму розподілу, що дасть змогу повідно, і фінансування виконання в повному забезпечити реальну фінансову самостійність обсязі функцій і завдань місцевих органів бюджетів місцевого самоврядування, а від- влади згідно з конституційною доктриною.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Тренди в динаміці податку на доходи фізичних осіб у 2011–2016 роках. URL: http://feao.org.ua/wp-content/uploads/2017/07/2017-07-18-Trendy_v_podatkah-Personal-income-tax.pdf
3. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законів України щодо податкової реформи: Закон України від 28.12.2014 р. № 71-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/71-19>
4. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин: Закон України від 28.12.2014 р. № 79-VIII. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/79-19/paran2#n2>
5. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
6. Забезпечення стійкості та безпеки фінансової системи України: теорія та практика: колективна монографія / за ред. Г. Я. Аніловської та І. Б. Висоцької. Львів: СПОЛІОМ, 2016. 254 с.
7. Звіти про виконання Зведеного бюджету України за 2013–2017 рр. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=489-16>
8. Валовий внутрішній продукт. URL: <http://index.minfin.com.ua/economy/gdp/>
9. Офіційна веб-сторінка Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
10. Офіційна веб-сторінка Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>
11. Скрипник А. В. Державне регулювання трансформаційної економіки (аспекти моделювання): монографія. Ірпін, 2002. 312 с.

References

1. Podatkovyy kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 02.12.2010 r. № 2755-VI [The Tax Code of Ukraine: Law of Ukraine of 02.12.2010 № 2755-VI]. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> [in Ukr.].
2. Trendy v dynamitsi podatku na dokhody fizychnykh osib u 2011–2016 rokakh [Trends in the dynamics of the personal income tax in 2011–2016]. Retrieved from http://feao.org.ua/wp-content/uploads/2017/07/2017-07-18-Trendy_v_podatkah-Personal-income-tax.pdf [in Ukr.].
3. Pro vnesennya zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta deyakykh zakoniv Ukrainy shchodo podatkovoyi reformy: Zakon Ukrainy vid 28.12.2014 № 71-VIII [On amendments to the Tax Code of Ukraine and certain laws of Ukraine regarding tax reform: Law of Ukraine of 28.12.2014 № 71-VIII]. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/71-19> [in Ukr.].
4. Pro vnesennya zmin do Byudzhethoho kodeksu Ukrainy shchodo reformy mizhbyudzhethnykh vidnosyn: Zakon Ukrainy vid 28.12.2014 № 79-VIII [On amendments to the Budget Code of Ukraine on the reform of inter-budgetary relations: Law of Ukraine of 28.12.2014 № 79-VIII]. Retrieved from <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/79-19/paran2#n2> [in Ukr.].
5. Byudzhethnyy kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 08.07.2010 № 2456-VI [Budget Code of Ukraine: Law of Ukraine of 08.07.2010 № 2456-VI]. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> [in Ukr.].
6. Zabezpechennya stiykosti ta bezpeky finansovoyi systemy Ukrainy: teoriya ta praktyka [Ensuring stability and safety of the financial system of Ukraine: theory and practice] (2016). L'viv: SPOLOM [in Ukr.].
7. Zvity pro vykonannya Zvedenoho byudzhetu Ukrainy za 2013–2017 rr. [Reports on implementation of the Consolidated Budget of Ukraine for 2013–2017]. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=489-16> [in Ukr.].
8. Valovyy vnutrishniy produkt [Gross domestic product]. Retrieved from <http://index.minfin.com.ua/economy/gdp/> [in Ukr.].
9. Oficiyna veb-storinka Derzhavnoyi sluzhby statystyky Ukrainy [Official website of the State Statistics Service of Ukraine]. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua> [in Ukr.].
10. Oficiyna veb-storinka Ministerstva finansiv Ukrayiny [Official website of the Ministry of Finance of Ukraine]. Retrieved from <http://www.minfin.gov.ua> [in Ukr.].
11. Skrypnyk, A. V. (2002) Derzhavne rehulyuvannya transformatsiynoyi ekonomiky (aspekty modelyuvannya) [State regulation of the transformational economy (aspects of modeling)]. Irpin [in Ukr.].

*Стаття: надійшла до редакції 07.10.2018
прийнята до друку 16.11.2018*

*The article: is received 07.10.2018
is accepted 16.11.2018*